

Riešenie mliečnej krízy - téma Slovenského rozhlasu

Popredseda SPPK Alexander Pastorek bol 17.9.2015 hosťom relácie K veci Slovenského rozhlasu.

Gabriela Kajtárová, moderátorka:

"Uplynulé týždne protestovali farmári v rôznych krajinách Európy a pred inštitúciami EÚ v Bruseli a Európskeho parlamentu v Štrasburgu. Dôvodom bol pád výkupných cien mlieka po tom, čo na jar prestali platiť mliečne kvóty, ktoré mali regulovať jeho produkciu. Spolu s európskymi protestovali aj slovenskí farmári. No odvtedy sa situácia zmenila, časť peňazí kompenzujúca ich stratu by mala prísť z Bruselu a časť aj zo slovenských zdrojov. O rozhovor sme požiadali predsedu Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka Alexandra Pastoreka. Dobrý deň."

Alexander Pastorek, predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka (telefonát):

"Dobrý deň prajem, aj vašim poslucháčom."

Gabriela Kajtárová:

"Pán Pastorek, k necelým dva a pol milióna eur z Európskej únie by malo prísť z domácich zdrojov, teda od vlády viac než šesťnásť miliónov eur. Ste s týmto riešením spokojní?"

Alexander Pastorek:

"Dá sa povedať, že postoj slovenskej vlády je hodne odlišný od európskeho postoja, pretože naozaj podpora na úrovni zhruba tak, jak to z médií poznáme, stosedemnásť eur na jednu dojnicu, sčasti sanuje stratu poľnohospodárom produkujúcim mlieko. Je však treba povedať, že nie je to celková strata. Sme si vedomí skutočnosti, že rozpočtové možnosti vlády sú obmedzené, ale sme očakávali, že minimálne tak zodpovedne k tejto problematike pristúpi aj Európska únia."

Gabriela Kajtárová:

"Nestalo sa teda tak, podľa vás. Takže peňazí na kompenzáciu strát nie je dosť. Čo to spôsobí v sektore mlieka?"

Alexander Pastorek:

"Veríme tomu, že väčšiu časť chovateľov táto pomoc ešte donúti k tomu, aby zvážili pozitívne rozhodnutie, teda neukončili ten chov. Ale určite sa nevyhneme tomu, že niektorí chovatelia ten chov napriek tejto podpore ukončia."

Gabriela Kajtárová:

"Dotkne sa to nejako aj spotrebiteľov? Okrem tých naozaj chovateľov, mliekarov, pocíti to nejako aj bežný človek?"

Alexander Pastorek:

"No my by sme boli veľmi neradi, keby to bežný človek pocítil, a všetko pre to robíme v ostatných

rokoch, aby sme zachovali produkciu mlieka na Slovensku na súčasnej úrovni. V máloktovej komodite môžeme povedať, že sme sebestační. V mlieku sme sebestační. Si myslím, že je veľmi dôležité, aby krajina mala určitú mieru sebestačnosti v tak významnej komodite."

Gabriela Kajtárová:

"Zoberme si teraz situáciu o rok. Dotácie sa minú. Nebudete o rok v rovnakej situácii a nebudete znova protestovať a žiadať nové kompenzácie?"

Alexander Pastorek:

"Máte určite pravdu. My aj hovoríme, že momentálne riešenie síce určitým riešením je, takzvanou rýchlou pomocou, ale nie je to systémové riešenie. Čiže tá situácia sa môže opakovať. My veríme tomu, že aj trh sa trochu zastabilizuje. Už dnes cítime teda nižšiu výrobu mlieka, aj v rámci Slovenska, aj v rámci Európskej únie, čiže farmári sami zvažili, že nemá význam vyrábať viac za menej peňazí. Ale pokiaľ by tá situácia sa opakovala, tak zrejme výroba mlieka bude ohrozená aj naďalej."

Gabriela Kajtárová:

"Áno. Vy teda poznáte tú situáciu na trhu s mliekom. Aké opatrenia robíte, aby ste sa s ňou vyrovnali?"

Alexander Pastorek:

"No určite jedným z veľmi dôležitých opatrení je aj akási agitácia spotrebiteľov na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov, robíme aktivity z vlastných zdrojov spolu so spracovateľmi aj na spotrebu slovenských mliek a mliečnych výrobkov."

Gabriela Kajtárová:

"Hovoríte teda, že dotácie nie sú systémové riešenia, že nabádate slovenských spotrebiteľov, aby kupovali slovenské mlieko, ale tá otázka znie, či vy sami si nejakým spôsobom dokážete poradiť, alebo čo robia mliekari pre to, aby sa to o rok nezopakovalo."

Alexander Pastorek:

"No ono všetko bude záležať určite len na trhu, pretože pokiaľ tie ceny by zostali podobne nízke, ako je tomu v súčasnosti, tak mlieko v rámci Európskej únie je komodita, ktorá zrejme má aj z hľadiska svojej ekonomickej sily veľmi významnú úlohu, je v tomto biznise zainteresovaných niekoľko desiatok tisíc rodinných fariem alebo veľkých poľnohospodárskych podnikov. Veď zoberme si, francúzskym farmárom francúzsky prezident po prvých protestoch prisľúbil šesťsto miliónov eur pomoc. Čiže len samotnému Francúzsku o sto miliónov viac, jak komisia schválila celej Európskej únii. Čiže pokiaľ sa lídri Európskej únie nedokážu dohodnúť, že tie podpory budú rovnaké, alebo žiadne - my nevoláme po podporách, aby to tak nevyznelo - tak tá situácia bude veľmi dramatická, lebo zrejme produkovať mlieko budú tí, ktorí budú podporovať viac svoje národné vlády."

Gabriela Kajtárová:

"Vytvárajú slovenskí mliekari nejaké družstvá, alebo nejaké zväzy, aby dokázali tlačiť na reťazce, aby dostali lepšiu cenu za mlieko, výkupnú cenu?"

Alexander Pastorek:

"Áno, otázka je veľmi správna. Slovenskí mliekari vytvárajú, myslím tým výrobcov mlieka, určité odbytové družstvá, prostredníctvom ktorých dodávajú mlieko do spracovateľských závodov, čiže do mliekarní, ovšem v rokovaní s obchodnými reťazcami sme nie my, ale tí, ktorí mlieko spracovávajú, teda mliekarenské závody. A žiaľ, zatiaľ nemáme známosť o tom, že by na Slovensku tých zhruba dvadsať mliekarní fungovali formou určitého združenia a vytvárali tlak na obchodné spoločnosti. Toto je veľká nevýhoda, určite."

Gabriela Kajtárová:

"A zmení sa to?"

Alexander Pastorek:

"Dnes by som si nedovolil odhadnúť, že k takýmto zmenám dôjde, pretože tie mliekarenské firmy sú sčasti v zahraničných rukách, no a vo veľmi malej miere slovenských rukách. Tak že by sa tieto spájali, nevidím to veľmi ružovo."

Gabriela Kajtárová:

"To bol predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka Alexander Pastorek. Pekný deň ešte, dopočutia."

Alexander Pastorek:

"Prosím. Pekný deň."